

KUOPIO

# Kuopion alueen ajankohtaiset tavoitteet

7.3.2024



## Kuopio on kestävästi kasvanut yliopistokaupunki, Suomen 8. suurin kaupunki ja itäisen Suomen keskus.

- Väkiluku vuoden 2023 lopussa oli 124 011. Kuopio on ollut maan vetovoimaisimpia kaupunkeja viime vuosina.
- Vuonna 2023 Kuopioon valmistui 1 198 asuntoa. Tammikuun 2024 työttömyysaste oli 11,5 %, ja työttömänä oli 6 837 henkeä, pitkäaikaistyöttömiä oli 2217.
- Kuopion visio 2030 on 'Hyvän elämän pääkaupunki'. Kuopio on sitoutunut hiilineutraaliuteen v. 2030 mennessä.
- Vuoden 2022 lopussa Kuopiossa oli noin 55 400 työpaikkaa. Kuopiossa on monipuolinen elinkeinorakenne ja teollisuuden kärkiyrityksiä, jotka ovat aloillaan kansainvälisesti merkittäviä toimijoita (mm. Mondi, FinVector ja Junttan). Alueella on huoltovarmuuskriittistä elintarviketuotantoa. Kuopiosta löytyy yritys- ja innovaatioekosysteemit terveyden (Kuopio Health), bio- ja kiertotalouden, digitalisaation, energian, vesialan sekä kone- ja materiaalitekniikan aloilla. Kuopiolla on MAL-sopimus (YM) ja innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus (TEM) terveys- ja vesiosaamiseen painottuen.
- Kuopion Savilahti on yli 200 yrityksen alue ja innovaatioympäristö, jossa sijaitsee Itä-Suomen yliopiston Kuopion kampus, Kuopion yliopistollinen sairaala, useita sektoritutkimuslaitoksia, Savonia ammattikorkeakoulu ja Savon ammattiopisto. Savilahti on vähähiilisten ratkaisujen smart city -kaupunkikehityskohde sekä uusi asuinalue, jonka rakentaminen jatkuu 2030-luvulle saakka. Savilahdesta on tulossa 35 000 toimijan yhteisöllinen alue.

## Kuopion alueen ajankohtaisia tavoitteita

### Itä-Suomi on pidettävä elinvoimaisena ja kaupunkien rooli huomioitava

Itä-Suomen erityistarpeet on otettava huomioon osana maan elinvoimaisuuden ja kokonaisturvallisuuden vahvistamista. Kuopion kaupunki ja muut Itä-Suomen keskuskaupungit näkevät tärkeänä, että itäisen Suomen ohjelmatyötä tehdään vahvasti yhteistyössä kaupunkien kanssa. Geopoliittinen murros ja EU:n pisin ulkoraja Venäjään edellyttävät itäiseen Suomeen kohdennettavia erityistoimia. Parasta turvallisuuspolitiikkaa on, että itäinen Suomi pidetään elinvoimaisena ja vireästi asuttuna.

### Kuopiota on kehitettävä valtakunnallisena terveyden ja kokonaisturvallisuuden osaamiskeskittymänä

- **Terveyden ja hyvinvointiin painottuvan osaamiskeskittymän toimintaedellytykset ja kehittyminen on turvattava.** Hyvinvointialueiden rahoitusmallissa tulee turvata yliopistollisen sairaalan tki-toimintojen jatkuvuus pitkällä aikavälillä. Kuopion yliopistollinen sairaala on merkittävä elinkeinopoliittinen TKI-kehitysalusta sekä maan johtavia opetussairaaloita yhdessä Itä-Suomen yliopiston kanssa. Kuopiossa tehdään huipputason kansainvälistä tutkimusta sydän- ja verisuonitautien, metabolisten ja neurologisten sairauksien sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien parissa sekä terveysdatan hyödyntämisessä.
- **Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen** valmistelu on käynnistetty Kuopiossa sidosryhmien kanssa. Keskukseen pääpaikka halutaan Kuopioon. Suomesta puuttuu riittävän laaja-alainen toimija siviiliyhteiskunnan turvallisuuden näkökulmasta. Valmisteluun toivotaan valtion osallistumista sekä osaamiskeskuksen toimijuuden huomiointia yhteiskunnan turvallisuusstrategian päivityksessä ja vastaavissa valmisteluissa. Kuopion kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus liittyy hallitusohjelmassa tunnustettuun Itä-Suomen visiotyön toteutukseen. Pohjois-Savon liitossa on samanaikaisesti käynnissä kokonaisturvallisuuden klusteria kehittävä hanke. Kuopiossa sijaitseva valtakunnallinen Pelastusopisto, ilmavoimien Karjalan lennosto Siilinjärven Rissalassa, turvallisuuden viranomaistoiminta, monipuolinen elinkeinotoiminta sekä alueen korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten turvallisuusosaaminen veteen ja ravitsemukseen liittyen muodostavat yhdessä merkittävän osaamiskokonaisuuden. Alueella sijaitsee merkittävää huoltovarmuuskriittistä elintarviketuotantoa.
- **Pelastusopiston** rahoitusta on lisättävä suunniteltuja koulutuslisäyksiä varten. Pelastusopiston vuosittainen lisärahoitustarve on aluksi 4,5 miljoonaa ja seuraavina vuosina 6,6 miljoonaa/vuosi. Pelastusopiston on koulutettava pelastajia jatkossa yli 1 000 enemmän kuin nykyään pahenevan pelastajapulnan takia. Pelastusopiston koulutus on kaikkein kokonaistaloudellisinta ja laadukkaita Suomessa. Siksi Helsingin Pelastuskoulu tulisi liittää Pelastusopiston yhteyteen ja pelastuslain 55 §:n muutosvalmistelu keskeyttää.

### Osaavan työvoiman saatavuus on turvattava kasvavan Kuopion vaikutusalueella

Pohjois-Savon elinkeinoelämän ja teollisuuden kasvu rajoittaa yhä enemmän **osaajien, kv-osaajien sekä työntekijöiden saatavuus**. Kaikkien oppilaitosten niin korkeakoulujen Itä-Suomen yliopiston ja Savonia ammattikorkeakoulun

kuin ammatillisen koulutuksenkin toimintaedellytyksistä ja vahvistamisesta tulee huolehtia, jotta yritykset ja organisaatiot saavat tarvitsemansa osaajat. Kv-osaajien lupaprosesseja tulee joustavoittaa. Kasvava valtakunnanosakeskus Kuopio tulee ottaa huomioon niin ammatillisen koulutuksen kuin korkeakoulujen aloituspaikkojen tarkastelussa. Huoltovarmuuskirittisten alojen ammatillisen koulutuksen edellytykset tulee turvata.

## Kaupunkipolitiikkaa on vahvistettava sopimuksellisten kumppanuuksien avulla

**Suomen suurimpiin kasvu- ja yliopistokaupunkeihin kuuluvat Jyväskylä, Kuopio ja Lahti valmistelevat valtion kanssa kaupunkipoliittista teemasopimusta elinvoimakumppanuudesta.** Kaupungit ovat suomalaisen kilpailukyvyn ja menestymisen tekijöitä, joiden ratkaisumalleja voidaan hyödyntää laajemminkin.

**MAL-kaupunkiseutujen tulee olla keskenään samanarvoisia tukirahoituksen saannissa, ja MAL-sopimusrahoituksen tulee olla riittävää.** MAL-sopimuksilla tulee edelleen tukea joukkoliikennettä sekä kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämistä. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon tukeminen ARA-rahoituksella sekä ARAn asumisneuvontatoiminnan riittävä tuki ovat erityisen tärkeitä, samaten ARAn infra-avustus MAL-sopimusseuduille. Asumisoikeusasuntojen rakentaminen on ollut merkityksellistä ja sen avulla on pystytty kaupungeissa ehkäisemään segregatiokehitystä.

## Saavutettavuutta on parannettava ja vuorotarjontaa on lisättävä

Pohjois-Savon ja itäisen Suomen väyläinvestointien jälkeenjääneisyys ja väylien rapistuminen tarvitsee hankkeiden suunnitteluvälmiuden ja investointipäätösten mahdollisimman pikaista varmistamista. Savon radan välityskykyä on parannettava osana Itärahanketta. Elinkeinoelämän kannalta keskeisen Vt5:n Leppävirta-Kuopio-parantamisinvestoinnin riittävä rahoitus tulee varmistaa mahdollisimman pian. Myös poikittaisväylä vt 9 tarvitsee parannusten käynnistämistä kohdassa Riistavesi/Melalahti sekä Toivalan eritasoliittymä. On huolehdittava vähäliikenteisen väyläverkon kunnostamisesta, riittävästä juna- ja lentoliikenteen vuorotarjonnasta ja riittävästä tietoliikenneyhteyksistä. Poikittaisyhteydet sekä yhteydet pohjoiseen tulee ottaa huomioon. Itäisen Suomen toimivat väylät tukevat elinvoimaisuutta ja myös laajempaa valtakunnallista turvallisuutta.

## Kuntatalous, TE-palvelujen uudistus, kulttuuri ja liikunta sekä EU-tavoitteet

- **Kuntien taloudellisesta asemasta on huolehdittava. Valtionosuusjärjestelmää tulee riittävän perusteellisesti uudistaa niin, että sattumanvaraiset negatiiviset vaikutukset ovat estettävissä.** Kunnille ei tule antaa uusia velvoitteita, vaan purkaa nykyisiä normeja hallituksen käynnistämässä hankkeessa.
- MAL-sopimusten yhteydessä valtion tulee sitoutua omaan osuuteensa **seutuliikenteen rahoituksesta.**
- **Kulttuuri ja liikunta:** Kansallisen talviurheilukeskuksen Puijon hyppyrimäet tarvitsevat riittävän valtionavustuksen. Kanttilan peruskorjaukseen esitetään mallia, jossa kaupunki vastaisi 1/3 kustannuksista ja valtio 1/3 sekä yksityiset 1/3. Kuopion viulukilpailun tuen jatkuvuus tulee turvata, Kuopio Tanssi ja soi -yhdistys on tässä jo ottanut ison roolin. On tärkeää huolehtia suurten tapahtumien valtionosuudesta (Tanssii ja soi ry, Anti ry ym.), ja arvonsäverohtelun tulee olla oikeudenmukainen tapahtumia järjestäville yhdistyksille. Kuopiossa on valmisteilla myös merkittävä jalkapallostadionin hanke, jonka aikataulua tarkennetaan.
- **Työvoimapalvelut** siirtyvät perustettaville työllisyysalueille v. 2025 alusta lukien. Työvoimapalvelujen järjestämiseen on turvattava riittävä rahoitus. Kuntien työttömyysturvan rahoitusvastuu on kohtuullistettava etenkin niiden osalta, jotka eivät ole kykeneviä menemään työhön. Lakiin säädetystä asiakkaan palveluprosessista on luovuttava.
- Valtion tulee riittävästi tukea kaupunkien **ilmastotyötä** ja siirtymistä uusiutuviin energiamuotoihin sekä kiertotalouden TKI- ja yritystoimintaa.

## EU-edunvalvonta: Kuopion tavoitteet ovat yhteneväiset Kuntaliiton tavoitteiden kanssa

- **EU-asiat:** harvaanasutun alueen status Itä- ja Pohjois-Suomen (IP-alue) osalta turvattava sekä itäisen Suomen geopoliittinen erityisasema tulee ottaa huomioon EU-tasolla.

**Lisätietoja:** kaupunginjohtaja Soile Lahti, 044 718 2791, soile.lahti(at)kuopio.fi;  
strategiajohtaja Sirpa Lätti-Hyvönen, 044 718 2132, sirpa.latti-hyvonen(at)kuopio.fi

**KUOPIO**

